

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΣ

ΟΙ ΖΥΜΒΡΑΚΑΚΗΔΕΣ

'Ένα ιστορικό σπίτι του Ναυπλίου. 'Ο Ζυμβρακάκης και η ληστεία. 'Η συνάντησίς του με τὸ Ρασσίμ Πασά. Μιά ἀναδρομὴ στὰ περασμένα. 'Ο Βασιλάκης και εἰ δὴ μεθυμένοι Βαυρακοί. Συγκινητικῆς ἀναμνήσεϊς. 'Ο Χαράλαμπος Ζυμβρακάκης και τὰ κανόνια Κρούπ. 'Ένα παράδειγμα πατριωτισμοῦ.

Ε μωρὴ ἀπόστασι ἀπ' τὸ Ναῦπλιο, πλάι στὸν πλατὺ δρόμο δρόμο ποὺ ἀνοίχτηκε μετ' τὴ φροντίδα τοῦ βασιλέως 'Οθωνος, σώζεται ἀκόμα μιά παλιὰ γοσφυρὴ βίλλα, τὸ «Σπίτι τοῦ Ζυμβρακάκη», ὅπως τὸ λένε. Τὸ σπίτι αὐτὸ τὸ ἔχτισε ὁ στρατηγὸς Χαράλαμπος Ζυμβρακάκης, τοῦ ὁποῖου θὰ διηγηθῶμεν ἐδῶ τὴν ἱστορία.

Οἱ Ζυμβρακάκηδες ἦσαν Κρητικοὶ ἀπὸ τὸ Θέρισο. Στὸ χωριὸ αὐτὸ ζούσαν στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς διὰ ἀδελφία δίδυμα, οἱ Λεβεντοσετέπηςδες, πολλὰ ἀγαπημένα. 'Όταν ὁ ἕνας ἀδελφὸς πέθανε, ὁ ἄλλος, ὁ Μανώλας, βουτήχτηκε στὰ μαῦρα, και τόσο ἦταν τὸ πένθος του, ποὺ οἱ χωρικοὶ τοῦδωσαν τὸ παρατσούκλι Ζυμβρακάκης, τὸ ὁποῖο τὴν Κρητικὴν διάλεκτον σημαίνει δίδυμος. 'Απὸ τότε τοῦψανε Μανώλας Ζυμβρακάκης και, μετ' τὸν καρό, Ζυμβρακάκης. 'Ο Ζυμβρακάκης ἦταν ἀριστος ῥάπτης και μάλιστα ἀρχηγὸς τῆς συντεχνίας τὸν καρεπάνιο, ἐδημιούργησε με-

γάλη οικογένεια, ἀλλὰ τὸ τέλος του ὑπῆρξε τραγικὸ : 'Όταν ξέσπασε ἡ 'Επανάστασις τοῦ 1821, οἱ Γιαννιτσοῦ τῆς Κρήτης, οἱ περίφημοι γιὰ τὴ θηριωδία τους ἔξεκονοῦνλωτοί, ἔβανον σαγαῖς σ' ὁλο-

τὸ νησί. Μιά μέρα λοιπόν, ποὺ ὁ Μανώλας ἐπήγανε μονάχος στὰ Χανιά, τὸν ἐπαρφευλάσανε στὸ δρόμο, τὸν ἐσφαῖξαν και τὸν ἐκρέσαν μέσα στὸ λεγόμενον «Ντουλάπι τοῦ Μτελιμασόγιου», ἕνα βαθὺ τηγάδι, λίγο ἔξω ἀπ' τὰ Χανιά. 'Η γυναῖκα του, ἡ δυστυχισμένη 'Αργυροῦ, πῆρε τότε τὰ ἔξη ἀνήλικα ὄρφανὰ τῆς και κατέφυγε στὰ βουνὰ, κρυφτηκε σὲ μιά σπηλιά ὡς ποὺ νὰ περάσῃ ὁ κίνδυνος...

'Ἐκεῖ μέσα ἔμειναν πολλὴν καιρὸ, τρεφόμενοι μετ' ἀρχαία χόρτα, σαλιγκάρια και κάκαους κέδρου, ζώντες σὸν ἀγρῆμα.

Τὸ μεγαλύτερο ἀγόρι, ὁ Χαράλαμπος (ὁ ἦρος τῆς παρουσίας σελίδος), ἄμα γίνθηκε ἔνδεκα χρόνων Κρηνακόπουλο, ἐπῆρε τ' ἄρματα και ἀκολούθησε τὸν περίφημο ἀρματοῦλό τὸν 'Αποκρόφιαν, Σήφρακα. Μετὰ τὸ θάνατον τοῦ Σήφρακα, ὁ Χαράλαμπος Ζυμβρακάκης, δεκαπέντε ἐτῶν τότε, κατέβηκε σὴ θάλασσα, μπῆκε μούτσος σ' ἕνα ἑλληνα καράβι, και ἔτσι μπόρεσε νάρθῃ στὸ Ναῦπλιο και ν' ἀναμώσῃ τὴ μητέρα του, τ' ἀδελφία του και ἄλλους Κρητικούς, ποὺ κατέφευγαν στὸν πόλι ἐκεῖνη, φροντίζοντας τὴν ἐπιδημιολογικὴν λύσαν τὸν Τουρκοκρητῶν.

Στὴν 'Ελλάδα, ἡ δολοφονία τοῦ Χαράλαμπου Ζυμβρακάκη ὑπῆρξε γεμάτη ἀπὸ ἐνόχλημα. 'Όταν στὰ 1828 ἦρθε ὁ Καποδίστριας και ἀναστήχτηκε ὁ ταπεινὸς στρατὸς, ὁ Χαράλαμπος Ζυμβρακάκης κατετάχθη στὸ Στρατιωτικὸ Σχολεῖο ὡς ἔθελοντής, και βῆκε ἀνδραγαθιστῆς τοῦ πυροβολισμοῦ τοῦ 1832. Λοχαγὸς κατόπιν ἐπὶ 'Οθωνος, ἔλαβε μέρος στὴν ἀντιναυματικὴ ἐπανάστασι τοῦ Ναυπλίου.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας Γεωργίου Α', ὁ Καρ. Ζυμβρακάκης διορίσθη ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν και ἀργότερον διοικητῆς τῆς Σχολῆς τῶν Ἐβελιδιῶν. Στὰ 1871 τοῦ συνέβη τὸ ἀκόλουθον περιεργὸ ἐπεισόδιο :

'Η κυβερνοῦσα, θέλοντας γὰ γρηγορὴ τὴ ληστεία, ποὺ ἐκυμαροῦσε τότε στὴν Δυτικὴ 'Ελλάδα, ἐσπέυε ἐκεῖ τὸ Ζυμβρακάκη, ἐπὶ κεφαλῆς στρατιωτικοῦ σώματος. 'Η Θεσσαλία και ἡ 'Ηπειροῦ ἦσαν ἀκόμη ὑπόδοιμες και οἱ ληστεῖς, ὅταν τοὺς κληνοῦσαν ἀπὸ τῆς μᾶς χώρα, ἔμπαιναν στὴν ἄλλη. 'Η κυβερνοῦσα διέταξε τὸν Καρ. Ζυμβρακάκη, γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ καλύτερα τὸ σκοπὸ του, νὰ συνεννοηθῇ μετ' τὸν 'Οθωμανὸν διοικητῆ τῆς 'Ηπειροφροσσιαίας, ὁ ὁποῖος, φυσικά, ἐλεγε συμφέρον νὰ καταδικωθῇ ἡ ληστεία.

Διοικητῆς τῆς 'Ηπειροφροσσιαίας τότε ἦταν ὁ Ρασσίμ Πασά, ὁ φημισμένος Βασιλάκης πασάς, γεννημένος ἀπὸ μιά Χιώτισσα και ἕναν ἐπίσημον Τοῦρκο, μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ νησιοῦ. Τώρα ἐλεγε και αὐτὸς ἐντολή τῆς Πύλης νὰ συνεννοηθῇ μετ' τὸν 'Ελληνα ἀπε-

σταλμένο γιὰ τὴν ἐξόντωσι τῶν ληστῶν.

'Όταν οἱ πληροξοῦσιοι τῶν δυὸ κρατῶν γνωρίστηκαν και κουβέντησαν, σὲ μιά στιγμὴ ὁ Ρασσίμ Πασάς τὸν ῥώτησε :

- Ποιὸς ἀπ' τοὺς ἀδελφούς Ζυμβρακάκηδες εἰσθε ;
- 'Ο πρωτότακος, ἀπάντησε ὁ Καρ. Ζυμβρακάκης.
- 'Ε, λοιπόν, σὲ σὰς χροεσώθῃ τὴ ζωή μου, εἰτε ὁ Πασάς.
- Πῶς ; Δὲν καταλαβαίνω...., ἀπάντησε ὁ Ζυμβρακάκης.

Καὶ τότε ὁ Ρασσίμ Πασάς τοῦ διηγήθηκε τ' ἀκόλουθα περιστασιακά : «— Στὸν καιρὸ τῆς 'Οθωμανικῆς 'Ανταρσιαίας, ἐγὼ, παιδί τότε, ζούσα στὸ Ναῦπλιο... Μιά μέρα, ἐνὸς ἑσπαιζα στὸν κάμπο μετ' ἄλλα παιδιὰ, πέρασαν, ἐρχόμενοι ἀπ' τὸ πρόστασιον Πρῶτου, δυὸ μεθυμένοι Βαυρακοὶ στρατιώτες. Τὰ παιδιὰ κρυφτηκαν πίσω ἀπὸ κάνα δέντρο, τοὺς ἐπιτροβόλησαν και ἔφυγαν. Οἱ Βαυρακοὶ βγάλανε τὰ σαβὰ και τὰ κνητήρια, ἔπασαν ὅμως ἐμένα και ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ με διατεροῦσαν μετ' τὰ σαβὰ τους, ὅταν ἔβγαρνα στὴν κρημνὴ ἐκεῖνη στιγμὴ φωνήκατε σεις, κύριε Ζυμβρακάκη. Πέρασαν τόσα χρόνια ἀπὸ τότε, μιά σὰς θημῆμα ἀκόμα. Γνωρίζετε ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ 'Αργους, νέος, ὄψαιος ἀξιωματικός, καθάβιλα στὸ ἄλογο σας.... Παιδιὰ, τρομαγμένο ἐγὼ, μετρεθῆναικα στὰ πόδια τοῦ ἀλόγου σας, φωνάζοντας : —Σῶσε με !... Σῶσε με !...». Σεις πηθήσατε ἀμέσως κάτω, ἐβγάλατε τὸ σαβὰ σας και, θέλοντας νὰ με προστατεῦσατε, ἀναγκαστήκατε νὰ σπυλιώκατε με τοὺς μεθυμένους Βαυρακοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐφιλοδοχοῦσατε με κώμους σαβῆς και τοὺς ἀναγκάσατε νὰ φύγουν... 'Αλλὰ στὸ μεταδὴ ἡ Πύλη τῆς Ἐπείρας ἐλεγε κλειοῦσε και δὲν μποροῦσαμε νὰ μπῆμε στὸ Ναῦπλιο. Εἶχε βραδύνασα... Με φέρατε τότε στὸ χάνι Καλλῆργη, ποὺ ἦταν ἔξω ἀπ' τὴν πόλι, γιὰ νὰ φηθήτε τὴν ἄλλη μέρα νὰ με παραλάβετε.... 'Εγὼ ὅμως, μόλις ἔφημοῦσε, ἔφυγα ἀπ' τὸ χάνι, βάρηκα τὴν Πύλη ἀνοιχτή και ἔτρεξα στὴ μάνα μου, ποὺ ἐλεγε ξεκνητῆσι κλειοῦτασε.

'Απὸ καινὴ τὴν ἡμέρα —ἐσπινέχισε ὁ Ρασσίμ Πασάς— δὲν σὰς ξανάειδα. 'Η μάνα μου, φροσιμένη, ἐπέμεινε νὰ φύγομε ἀπὸ τ' Ἀνάπι, ὅπου ὄργησε ἡ Βαυρακοῦσικὴ αἰταρροσία, νὰ πάμε στὴ Σύρα, ὅπου ὑπῆρχαν συγγενεῖς τῆς και πολλοὶ ἄλλοι Χριστιανοὶ Χιώτες. Τὴν ἄλλη μέρα ἐμπήκαμε σὲ καράβι και πήγαμε στὴ Σύρα, ὅπου μᾶς ἐπροστάτεσε ὁ Πρασάκης, πλούσιος Χιώτης. Αὐτὸς ἐφρόντισε νὰ με ἐκπαίδευῃ στὸ σχολεῖο τοῦ Θεοφίλου Καίρη, στὴν 'Ανδρῶ, και ἔπειτα στὸ Γυμνάσιον τῆς Σύρας. 'Όταν τελειώσα τὰ μαθησιατά μου, ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινοῦπολι, ἀπὸ τὸν πατέρα μου —ἀνοῦτερο ἀξιωματικόη στὴν 'Υψηλὴ Πύλη— νὰ πάω κοντά του. 'Η μάνα μου, μὴ θέλοντας νὰ μοὺ κώμη τὴν πρόδο, με ἔφερε μετ' πᾶσι στὸν πατέρα μου, ἀποχαροῦτόντας με με δέματα.... Κι' ἔτσι μπόρεσα νὰ φτάσω, στὸ ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ, γιὰ τὸ ὁποῖο σὰς εἶμα ἐγγύμων....»

'Ο Ζυμβρακάκης θημῆθηκε πράγματι τὸ περιστασιακὸ αὐτὸ και ἔφη ἡ συνομιλία του ἐξακολούθησε σὲ λίγο τὸ πλόνισον τρεπῆς ποὺ παρεῖθε ὁ ἐγγυμωνὸν Πασάς στὸν 'Ελληνα φίλο του.

***

'Όταν πέθανε ὁ Καρῶ, Ζυμβρακάκης, ἡ ἐφημεριδοῦς τῆς ἐποχῆς ἐγραψαν πολλὰ. 'Η «'Ελευθερία» ἀνέφερε και τὸ ἀκόλουθον ἀνεκδοτό :

«... 'Εν ἐπεισοδῶν τοῦ θίου του ἐνεῖκαν νὰ δόση μῆνιν τὴν ἴβαν περὶ τῆς ἀκρας τιμῆτοτος και ἀφιλοκερθείας τοῦ ἀντρός, ἰδιότητα τὰς ὁποίας ἐν τῇ βίβησι αὐτοῦ περιητοῦ μόνον ἐλε τοὺς ἀδελφους τοῦ Πλατυγῶνου ἐπανάσαν. 'Ότε ἐγένετο ἡ σύμβασις μετὰ τῆς 'Ελληνικῆς Κυβερνησίας και τοῦ Κρούπ περὶ ἀποστολῆς ὅπλων, ὁ ἀντιπρόστακος τῶν ἐργοστασῶν Κρούπ παρουσιόσθη ἐνώπιον τοῦ Ζυμβρακάκη και προσέφερε αὐτῷ 85.000 φράγκα ὡς ἀμοιβὴν κατ' ἔθος, προσφερομένην πρὸς πάντα τοὺς ὁπυργούς, μετὰ τῶν ὁποῖων ἡ 'Εταιρεία ἐκεῖνη συνλλάσασατο. 'Ο Ζυμβρακάκης ἐφρότα νὰ μᾶθῃ τὸ αἶτιον τῆς τοιαύτης προσφορῆς τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κρούπ, και ὅσοις τῷ εἶδει τὴν ἀπαυτομῆν ἐξήγησαν. 'Αλλ' ὁ Ζυμβρακάκης ἀρεταίκα ἀπολύτως τὴν προσφορὰν ἐκεῖνη, και ἀν' αὐτῆς παρακαλεῖ τὸν ἀντιπρόστακον νὰ τῷ ἀποστελῇ ἐν τηλεδύλω, ὅπως χρησιμοῦσε ἐλε τὴ Στρατιωτικὴν Σχολῆν. 'Ο ἀντιπρόστακος ἐπέληκτος ἀπέβη, τὸ τηλεδύλω ἐστάλη, και ἐνεῖκεν τὸ αἶτιον κατὰς ἐνωμοσθὴ ὡς δῶρον ἀποσταλῆν τῷ ἀειμῆτο Κωνσταντῖνον Κανάρη».

